

Lietuvos
mokslo
taryba

Projekto numeris: VP1-3.1-SMM-07-K-03-058

Projektą finansuoja: ES socialinis fondas ir LMT pagal 2007-2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksnių programos 3 prioriteta, „Parama mokslininkų ir kitų tyrėjų mokslinei veiklai (visuotinė dotacija)“

Trukmė: 2013-05-02 – 2015-06-30

Projekto vadovė: prof. Rasa Žukienė

Kontaktinis asmuo: Evelina Lesutyte (e.lesutyte@pvt.vdu.lt), prof. Rasa Žukienė (r.zukiene@mf.vdu.lt)

Mokslinės grupės nariai: prof. dr. Rasa Žukienė, prof. dr. (hp) Giedrė Jankevičiūtė, dr. (hp) Laima Laučkaitė-Surgailienė, dr. Larisa Lempertienė, dr. Laimonas Briedis, dokt. Rasa Antanavičiūtė.

Internetinis puslapis: lk.mf.vdu.lt

Projekto tikslas – Lietuvoje sukurti solidžią tarpdalykinę, tarpnacionalinę ir daugiakalbę platformą meninės kultūros studijoms karinių bei ideologinių Europos konfliktų kontekste.

Projekto anotacija

Europoje kolektyvinės pastangos tyrinėti karų dailę ir literatūrą jau tapo fundamentalia kultūros analizės sritimi ir jos nuolat stiprėja, gi Lietuvoje šios studijos tebėra užuomazgos stadijoje. Dar daugiau, Lietuvoje tokių studijų bandymai vis dar pasižymi dalykiniais ir nacionaliniais atsiribojimais, fragmentacija, trūksta visapusiško tyrimo žvelgiant iš daugiatautės šalies istorijos ir kultūrinio polilogo perspektyvų. Mūsų projekte siekiama įveikti šiuos teorinius ir metodologinius trūkumus, suburiant grupę tyrėjų, dirbančių su skirtingais laikotarpiais ir skirtingomis karo laikotarpio meno rūšimis. Dėl destraktyvaus kariavimo pobūdžio, masinio civilių naikinimo, gyventojų išvietinimo ir svetimų šalių okupacijos Lietuva prarado trečdalį savo gyventojų. Tad karo metų kančios, žūtys, išlikimas, egzilis ir pokarinis atsinaujinimas tapo kertinėmis temomis šalies ir jos pasaulinės diasporos mene bei kultūroje. Tačiau iki šiol šio regiono gyventojai – lietuviai, žydai, lenkai, rusai ir kt. nėra suderinę nei požiūrio į istoriją, nei pasidaliję savo emociniu ir/ar psichologiniu prisirišimu prie istorinės tėvynės ir kilmės vietos. Taigi nežiūrint bendros praradimo ir traumos paradigmos, vietinė patirtis, atmintis ir karo naratyvai remiasi skirtingais nacionaliniais, etniniais ir ideologiniais pagrindais. Karo ir kultūros sąveika Lietuvoje kuria kur kas sudėtingesnę paveikslą, nei pavienis menininkas, atskiras meno laikotarpis ar tautinis kanonas gali apimti. Suvokiant atskirų, autonominių tyrimų ribotumą, daromas jungtinis trijų dalių šios temos tyrimas, grįstas Europos karų chronologine seka:

- 1) Grupės dalyviai analizuoja ryšius tarp vokiečių okupacijos ir daugiatautės kultūrinės Lietuvos raidos Pirmojo Pasaulinio karo metais (1915–1919);
- 2) Tiriami vietinių kultūrų bendrumai, sąveikos ir įtampos regione pirmosios sovietų ir nacių okupacijų metais (1939–1944);
- 3) Siekiama studijuoti kūrybinius meno išsiskojimus, atspindinčius karo metų ir egzilio traumas etniškai skirtingose Lietuvos diasporose po Antrojo pasaulinio karo (1945–1953).

Projektas remiasi kiekvieno grupės nario individualiais nepriklausomais tyrimais, tačiau jo vertę ypač didina tai, kad jais dalijamasi ir jie gilinami, apjungiant bei įtraukiant į tarpdalykinį ir tarptautinį mokslinį kontekstą.